

MINIMÁLNÍ PREVENTIVNÍ PROGRAM PRO ZÁKLADNÍ ŠKOLU

Obsah

1. Úvod
2. Charakteristika školy
3. Cíle preventivního programu
4. Metody a formy prevence
5. Seznam dostupné literatury
6. Kontakty na instituce primární a sociální prevence
7. Primární prevence na jednotlivé školní roky

1. Úvod

Strategie prevence sociálně patologických jevů se zaměřuje především na výchovu dětí a mládeže ke zdravému životnímu stylu, na vytváření životních postojů a kvalitního žebříčku hodnot s důrazem na život bez návykových látek a násilného chování, na upevňování morálních hodnot a zvyšování sociální kompetence. Na prvním stupni se strategie zaměřuje na budování dobrých vztahů v třídním kolektivu, na odstranění agresivity a vulgarity mezi žáky a vzájemné intolerance. Společně s třídními učiteli, vychovateli a rodiči budeme vytvářet pozitivní motivaci pro zapojení všech žáků do aktivit pořádané školou.

2. Charakteristika školy

Charakteristika budovy

Základní škola je tvořena dvěma propojenými budovami s venkovním hřištěm, v zadní části budovy se nachází internát se zvláštním vchodem. Součástí školy je mateřská škola, školní družina, školní jídelna a speciální pedagogické centrum pro zrakově

postižené. Celý areál školy je ohrazen plotem. Vstupní vchod je v průběhu vyučování uzavřen, aby se do školy nedostaly neohlášené cizí osoby.

Charakteristika žáků

Škola zajišťuje vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami podle ŠVP vycházejícího z RVP pro základní školy.

První stupeň je tvořen prvním až pátým ročníkem, druhý stupeň šestým až devátým ročníkem. Každý ročník je zastoupen jednou třídou kromě dvou pátých tříd. Vzhledem k tomu, že na naší škole jsou žáci se zrakovým postižením, se specifickými poruchami učení a autismem, jsou žáci přijímáni i během školního roku a ze vzdálenějších míst.

Rizika

- Budova školy je umístěna v blízkosti frekventované silnice a jednokolejné železniční trati, které musí žáci překonávat při dojíždění do školy. Žáci jsou poučeni o bezpečnosti v silničním provozu. Při příchodu do školy dbá na bezpečné přecházení komunikace hlídka městské policie.
- Zvýšenou pozornost je třeba věnovat tomu, aby žáci nechodili na vlakový a autobusový spoj zkratkou vedoucí přes koleje. Rodiče a žáci jsou neustále na tuto situaci upozorňováni.
- V průběhu roku jsou přijímáni žáci na diagnostické pobyty, někteří z nich jsou pak vřazeni do naší školy, a tím se zvyšuje riziko narušení vztahů ve třídách.
- Často k nám přicházejí žáci s nízkým sebehodnocením, ze sociálně slabších rodin, z nepodnětného prostředí apod. Proto je potřeba se zaměřovat na celkový rozvoj jejich osobnosti.

Pozitiva

- Jsme škola s menším počtem žáků ve třídách, což umožňuje individuální přístup pedagogů k žákům a vytváření pozitivního klimatu ve třídě. Nízké počty žáků usnadňují včasný a účinný zásah v krizových situacích.
- Všechny mimovyučovací aktivity školy, kroužky, hry na hudební nástroje jsou žákům k dispozici v budově školy.
- Vodící lišty v podlaze na chodbách slouží nevidomým žákům k lepší a bezpečnější orientaci a pohybu.
- Velkou výhodou je bezbariérovost školy (bez prahů, s výtahem). Třídy mají prosklené dveře a je do nich vidět i z chodby. Na každém stupni jsou dvě respiria, která slouží k odreagování a k odpočinku žáků během přestávek.

- Příchod do školy z jakéhokoliv spoje vede po bezpečných chodnících
- Při příchodu a odchodu žáků ze školy napomáhají bezpečnosti dva vchody vedoucí do šaten, zvláště pro první a druhý stupeň.

Školní řád

Poučení o správném chování a bezpečnosti obsahuje školní řád, se kterým jsou žáci seznámeni na začátku školního roku. Je vyvěšen v každé třídě a rovněž je k dispozici na internetových stránkách školy.

Minimální preventivní program reaguje jak na školní řád, tak na školní vzdělávací program.

Školní preventivní tým

ŠPT se skládá ze školního metodika prevence a výchovného poradce, kteří úzce spolupracují se všemi třídními učiteli, vedením školy a školní psycholožkou z SPC.

Nástěnka ŠMP a kontaktní místo ve škole

Nástěnka s informacemi o patologických jevech se nachází na chodbě u tříd druhého stupně. Schránka důvěry je umístěna u šaten druhého stupně. Žáci prvního stupně komunikují o případných jevech bezprostředně se svými učiteli.

e-mailové adresy

Školní metodik prevence – sarka.plainerova@zrakol.cz,

Výchovná poradkyně – adela.kubeckova@zrakol.cz,

Školní psycholog – vladimira.novakova@zrakol.cz

3. Cíle preventivního programu

Krátkodobé cíle – 1. stupeň

- výchova k vzájemné úctě a sebeúctě, zvyšování zdravého sebevědomí žáků
- vedení žáků k vhodné komunikaci s dospělými i vzájemně mezi sebou
- lepší spolupráce rodičů s třídním učitelem, pedagogickými pracovníky
- pochopení významu přátelství, spolupráce a pomoci druhým
- umění zvládnout zklamání, odmítnutí a stresové situace
- pochopení významu rodiny jako bezpečného zázemí

- pochopení významu zdraví a péče o zdraví
- smysluplné trávení volného času
- rizika kolem nás (návykové látky, rizikovní vrstevníci, sebeochrana před obtěžováním cizí osobou, nebezpečný internet)

Plnění těchto cílů zajišťují především třídní učitelé a učitelé, kteří vyučují na prvním stupni, ve spolupráci s metodikem prevence. Formy a metody volí učitelé podle charakteru třídního kolektivu.

Krátkodobé cíle – 2. stupeň

- zdravé vztahy mezi žáky, schopnost práce v kolektivu
- posilování zdravého sebevědomí
- konstruktivní řešení konfliktů a schopnost komunikace
- lepší spolupráce rodičů s pedagogickými pracovníky
- schopnost vyjádřit vlastní názor, správně se rozhodnout, umět odmítnout
- zapojení žáků do spoluvytváření pravidel vzájemného soužití ve škole
- podpora pozitivního klimatu ve škole jako prevence šikany
- práce s agresivními jevy v chování
- zdravá a bezpečná orientace ve virtuálním světě a sociálních sítí
- dodržování životosprávy (správné stravovací návyky, sport, relaxace)
- zvládání základních sociálních dovedností
- znát účinky návykových látek na lidský organismus
- získat informace o základních právních normách a dětských právech
- získat informace o kontaktních místech pro danou krizovou problematiku a vědět, kde hledat pomoc
- podporování sportovních aktivit

Plnění těchto cílů zajišťují všichni vyučující druhého stupně a třídní učitelé v rámci třídnických hodin. Formy a metody výuky si pedagogové volí sami podle druhu učiva a charakteru třídního kolektivu (individuální nebo skupinové práce, práce s médii, metody výkladu, projekty apod.).

Dlouhodobé cíle

- rozvíjení prostředí školy jako místa vzájemné důvěry a bezpečí
- výchova ke zdravému životnímu stylu
- vytváření dobrých podmínek pro naplňování volného času žáků
- udržování informačního systému mezi školou, rodiči a žáky
- zařazení preventivní strategie do školního vzdělávacího programu

- sledování konkrétních podmínek a situace ve škole z hlediska rizikového chování, uplatňování preventivních aktivit zaměřených na rizikové skupiny žáků
- rozvoj osobnostních a sociálních kompetencí žáků (zdravá sebeúcta, odpovědnost za vlastní chování, vzájemný respekt, prosociální chování)
- vytváření atmosféry důvěry, respektu a bezpečí ve škole
- spolupodílet se na vytvoření pozitivního a adekvátního sebehodnocení
- schopnost zaujímat zdravé životní postoje
- celoroční práce na stmelování třídních kolektivu především na prvním stupni
- uvědomění si vlastních životních cílů
- rozvoj sociálních dovedností žáků (nácvik komunikativních dovedností, konstruktivní řešení konfliktů, schopnost spolupráce v kolektivu a vzájemné pomoci, dovednost podřídit se vyšším zájmům a používat pravidel slušného chování)
- rozvoj osobnostních kvalit (sebevědomí, sebedůvěra, empatie, asertivita)
- nácvik schopnosti správného rozhodování (schopnost ubránit se tlaku vrstevníků, bránit se v různých situacích)
- dodržování životosprávy (správné stravovací návyky, sport, relaxace)
- rozvoj ekologického myšlení a estetického cítění u žáků

4. Metody a formy prevence

Každý pedagogický pracovník sleduje v průběhu školního roku rizikové chování žáků a z těchto poznatků je vytvořen seznam témat, na který se MPP zaměřuje. Témata prolínají do vyučovacích předmětů (zejm. výchova ke zdraví, výchova k občanství, tělesná výchova, přírodopis, přírodověda, informatika). Ke zvyšování příznivého klimatu v třídním kolektivu přispívá organizování školních výletů, lyžařského a plaveckého výcviku. Tradičně probíhají mikulášské a vánoční besídky, dále maškarní karneval a Den dětí organizované internátem. Žáci se zapojují do různých soutěží a vystoupení, které reprezentují školu (celostátní Sportovní hry mládeže pro zrakově postižené, republikové i mezinárodní šachové turnaje, výtvarná soutěž Radost tvořit ve Zlíně, hudební vystoupení na Tmavomodrém festivalu v Brně, soutěže v prostorové orientaci pro nevidomé aj.), čímž napomáhají spoluvytvářet dobré jméno školy a upevňovat tak svou identitu. Ve volném čase mohou žáci využít nabídky kroužků a výuky hry na hudební nástroje, které jsou ve škole zdarma.

Při prevenci jsou používány metody projekce, modelování situací, aktivní práce ve skupině, metody verbální a nonverbální komunikace, diskuse, individuální intervence, metody výkladu a předávání informací.

5. Seznam dostupné literatury v učitelské knihovně

City, sexualita, AIDS, H. Joyeux, Portál

Mami, jak přijde dítě na svět?, H. Joyeux, Portál

O drogách, alkoholu, kouření a lepších věcech, K. Nešpor, Portál

Jak budovat dobrý vztah mezi učiteli a žáky, M. Karnsová, Portál

Hry pro zlepšení motivace a sebepojetí žáků, J. Canfield, H. C. Wells, Portál

Strategie řízení třídy, J. S. Cangelose, Portál

Hry pro život (sociálně psychologické hry pro děti a mládež), S. Hermochová, Portál

Problémový žák na 1. Stupni ZŠ, S. Langer, nakl. Kotva

Sexuální výchova dětí se zrakovým postižením (předškolní a mladší školní věk), D. Skutová, UP Olomouc

Cesta ke štěstí – průvodce k lepšímu životu založený na zdravém rozumu (DVD)

6. Kontakty na instituce primární a sociální prevence

- Středisko sociální prevence Olomouc, Na Vozovce 26, tel. č.: 585 427 141

Linka důvěry Olomouc: 585 414 600

- Pedagogicko-psychologická poradna a SPC OK, U Sportovní haly 1a, Olomouc
tel. č.: 585 221 045, 585 224 573

- P-centrum, Lafayettova 47/9, Olomouc, tel. č.: 585 221 983

- Krizové centrum – Charita Olomouc, Wurmova 5, tel. č.: 734 435 078, 585 203 100

- Dětský diagnostický ústav Olomouc, středisko výchovné péče, Ústavní 9, Olomouc –
Svatý Kopeček, tel. č.: 585 385 106, 775 232 107

- Linka bezpečí: 800 155 555, rodičovská linka: 283 852 222

7. Primární prevence

Školní rok 2017/2018

Na základě zkušeností z minulého školního roku a zmapování situace rizikových chování v jednotlivých třídách jsme stanovili cíle.

1. Zabezpečit prevenci rizikových chování, zejména prevence šikany, kyberšikany, kybergroomingu, vulgarity.
2. Předcházet užívání návykových látek včetně alkoholu a tabáku.
3. Seznámit žáky 8. – 9. třídy se sexuálně- rizikovým chováním a se závažným virovým onemocněním (Krajská hygienická stanice).
4. Podporovat zdravý životní styl (životospráva, duševní hygiena, volnočasové aktivity,..)
5. Zaměřit se na rozvoj znalostí a sociálních dovedností (týmová práce, otevřená komunikace, navazování zdravých vztahů).
6. Posilovat pozitivní klima ve třídě (dodržovat pravidla ve třídě, nácvik vhodného chování).
7. Respektovat individuálních potřeby a odlišnosti jednotlivce.

Školní rok 2016/2017

Navazujeme na již zaběhlé a osvědčené programy pořádané organizací Kappa - help a Sdružení D - dramacentrum.

1. Manipulace, formy nátlaku, agresivita.
2. Vulgární vyjadřování a slovní agresivita.
3. Experimentování a užívání návykových látek, závislost a její podoby.
4. Bezpečí v moderním světě – rizika techniky.
5. Sexuální rizikové chování.
6. Předcházení úrazů.
7. Šikana – skryté nebezpečí.

Školní rok 2015/2016

Minimální preventivní program pro letošní rok 2015/2016 navazuje na strategii prevence sociálně patologických jevů z minulých roků, které byly úspěšné.

Pozornost budeme věnovat především těmto tématům:

1. agresivita, vulgarita, impulsivní jednání
2. naše třída – naše parta
3. prevence v oblasti HIV/AIDS
4. nebezpečí návykových látek
5. dentální hygiena
6. sebeuvědomování, zodpovědnost, samostatné rozhodování

7. dopravní výchova na 1. stupni

Školní rok 2014/2015

V tomto školním roce byla prevence koncepčně zaměřena na tato témata:

1. dobré vztahy v třídním kolektivu
2. kriminalita mladistvých
3. intimní hygiena dívek
4. dentální hygiena
5. seznam se bezpečně
6. výuka a výcvik dopravní výchovy

Školní rok 2013/2014

1. bezpečnost na železnici
2. návykové látky
3. bezpečný internet
4. ukázky práce městské policie
5. rodina a láska – divadelní a filmová představení
6. výuka a výcvik dopravní výchovy na dětském dopravním hřišti

Vypracovala: Mgr. Šárka Plainerová, školní metodik prevence
V Olomouci: 31. 8. 2015

Schválil: PaedDr. Jaromír Hudek , ředitel školy

Upraveno ke dni 1. 10. 2015 a schváleno ŘŠ

Upraveno ke dni 31. 8. 2016 a schváleno ŘŠ

Upraveno ke dni 31. 8. 2017 a schváleno ŘŠ PaedDr.et Mgr. Danem Blahou